

Van Hetenstraat 59 te Deventer

- Quicksan flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming –

Opdrachtgever	Gemeente Deventer
Datum veldbezoek	19 oktober 2021
Kenmerk rapport	Q2021.188 - Quicksan flora en fauna Dorrestraat 1 te Deventer
Datum rapport	8 november 2021
Versie	V1.0
Auteur	██████████
Controle	██████████

EcoTierra-ecologisch adviesbureau

Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10, 7424 DM Deventer

Bezoekadres: Keulenstraat 10, 7418 ET Deventer

www.ecotierra.nl

info@ecotierra.nl

0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	DOELSTELLING	4
1.3	VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.4	GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2	ONDERZOEKSOPZET	6
2.1	BRONNENONDERZOEK	6
2.2	VELDBEZOEK	6
3	PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREPEN	7
3.1	PLANGEBIED	7
3.2	GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGREPEN	9
4	BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK EN TOETSING	11
4.1	BEVINDINGEN EN TOETSING BESCHERMDE GEBIEDEN/ HOUTOPSTANDEN	11
4.2	BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK, VELDONDERZOEK EN TOETSING SOORTEN	12
5	CONCLUSIE	18
6	VRIJBLIJVEND ADVIES	20

BIJLAGEN

1. Waarnemingen NDFF
2. Wettelijk kader
3. Lijst beschermde soorten
4. Jaarrond beschermde nesten
5. Bronnen

1 INLEIDING

In opdracht van de gemeente Deventer heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Van Hetenstraat 59 te Deventer een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Tevens is er globaal getoetst aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Deventer en betreft een voormalige school met schoolplein, een voormalige hondenspeelplaats en groenstructuren. Het schoolgebouw wordt in de huidige situatie gebruikt door diverse bedrijven.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens het terrein te herontwikkelen. In dit kader wordt een deel van het gebouw geamoveerd en het andere deel verbouwd, waarbij aantasting van de (dak)constructie zal plaatsvinden. Binnen het plangebied worden geen oppervlaktewateren gedempt, maar mogelijk wel enkele bomen en groenstructuren gekapt/ gerooid.

In verband met de Wet natuurbescherming (Wnb) is het noodzakelijk om voorafgaande aan ruimtelijke ingrepen en inrichting te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde plant- en/of diersoorten en leefgebieden.

1.2 Doelstelling

Het doel van onderhavige quickscan is inzicht geven of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de vigerende natuurwetgeving tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied beschermde dier- en plantsoorten aangetroffen en/of worden deze verwacht?
- wat is de juridische status van deze soorten?
- hebben de voorgenomen activiteiten een (significant) negatief effect op deze soorten?
- ligt het plangebied in of nabij beschermde natuurgebieden, zoals het NNN of Natura2000-gebieden?
- wat zijn de gevolgen en dienen er (mitigerende) maatregelen genomen te worden?
- dient er een nader onderzoek uitgevoerd te worden?
- dient er een ontheffing aangevraagd te worden?

1.3 Volledigheid onderzoek

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten. Het kan voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek.

Aan de hand van expert-judgement en bekende ecologische principes zal een inschatting worden gemaakt over het wel of niet voor kunnen komen van beschermde plant- en diersoorten. Verder is de quickscan geen veldinventarisatie. Veldinventarisaties omvatten meerdere opnamerondes die volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Afhankelijk van de aangetroffen soorten is de rapportage drie of vijf jaar geldig. Voor Habitatrichtlijnsoorten en vogels met een jaarrond beschermd nest dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd met als voorwaarde dat er weinig (fysieke) veranderingen hebben plaatsgevonden in het plangebied.

2 ONDERZOEKSOPZET

In onderhavige quickscan is de locatie gescreend op de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Er is gestart met een bronnenonderzoek en vervolgens is de locatie bezocht.

2.1 Bronnenonderzoek

Alvorens het terrein is bezocht zijn diverse (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF) geraadpleegd. Hierdoor is indicatief een beeld verkregen of er relevante soorten voorkomen binnen of in de omgeving van het plangebied. De NDFF is op 21 september 2021 geraadpleegd.

Diverse kaarten (waaronder NNN, Natura2000 en Natuurbeheerplan) van de provinciale site overijssel.databank.nl zijn geraadpleegd in oktober 2021.

Op internet en in de database van EcoTierra is gezocht naar (openbare) rapportages van ecologische onderzoeken die in de directe omgeving van onderhavig plangebied zijn uitgevoerd.

Tevens is de Operationele lijst beschermde planten, E. Lam, Nota 2019, bestudeerd om te bepalen welke planten er in Deventer aanvullend worden beschermd.

2.2 Veldbezoek

Het plangebied is op 19 oktober 2021 overdag bezocht. Ten tijde van het veldbezoek was het bewolkt bij een temperatuur van rond de 15°C.

Het plangebied was ten tijde van het veldbezoek grotendeels toegankelijk, met uitzondering van de zolder, niemand van de aanwezigen wist hoe op de zolder te komen. De directe omgeving van het plangebied is tijdens het veldbezoek eveneens bekeken. Tijdens het onderzoek zijn enkele gebruikers van het pand geïnterviewd.

Tijdens het veldonderzoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, graafsporen, nesten, holen, uitwerpselen, haren en dergelijke).

Het onderzoek is uitgevoerd door ecoloog [REDACTED]. De ecologen van EcoTierra-ecologisch adviesbureau hebben een relevante HBO-studie gevolgd. Tevens worden diverse relevante cursussen gevolgd, symposia en congressen bezocht en diverse vakbladen en nieuwsbrieven gelezen om de laatste ontwikkelingen te volgen. De onderzoekers zijn in het bezit van diverse certificaten, waaronder 'Zorgvuldig handelen Wet natuurbescherming, ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, niveau 4, IPC Groene Ruimte (door Stadswerk erkend certificaat)'.

3 PLANGEBIED EN BEOOGDE INGREPEN

In dit hoofdstuk zijn de onderzoekslocatie en de voorgenomen activiteiten beschreven. Op onderstaande afbeelding is het plangebied weergegeven waarbinnen de activiteiten daadwerkelijk plaatsvinden.

3.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Deventer en betreft een voormalige school met schoolplein, een voormalige hondenspeelplaats en groenstructuren. Het schoolgebouw wordt in de huidige situatie gebruikt door diverse bedrijven en heeft een pannendak met dakbeschot, een spouw en een kelder. De spouw is op diverse plekken na-geïsoleerd met korrels. Het elektriciteitshuisje op het terrein is geen onderdeel van het plangebied.

Foto's: Indicatie van na-isolatie.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: PDOK). Gele ster: aangetroffen dwergvleermuis.

Foto's: Indrukken plangebied. Voormalig schoolgebouw en hondenspeelplaats (rechts).

Foto's: Indrukken plangebied. Voormalig schoolgebouw.

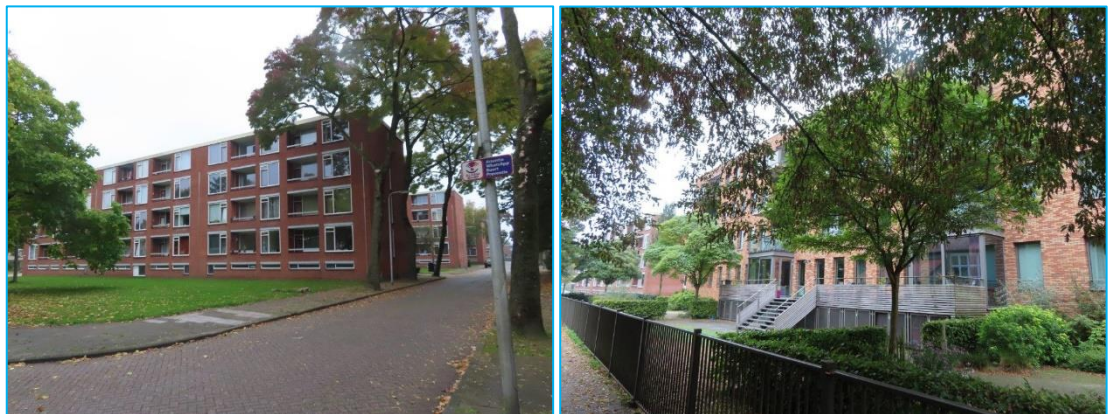
Foto's: Indrukken plangebied. Binnen en kelder voormalig schoolgebouw.

Foto's: Indrukken schoolplein en groenstructuren.

Foto's: Indrukken groenstructuren.

Foto's: Indrukken directe omgeving.

Foto's: Indrukken directe omgeving.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens het terrein te herontwikkelen. In dit kader wordt een deel van het gebouw geamoveerd en het andere deel verbouwd, waarbij aantasting van de (dak)constructie zal plaatsvinden. Binnen het plangebied worden geen oppervlaktewateren gedempt, maar mogelijk wel enkele bomen en groenstructuren gekapt/ gerooid. Ten tijde van onderhavig schrijven waren de exacte ingrepen nog niet bekend en was er geen inrichtingsschets in het bezit van EcoTierra.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

4 BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK EN TOETSING

Hieronder worden de bevindingen van het bronnenonderzoek weergegeven. Tevens vindt er een toetsing aan de Wet natuurbescherming plaats en zal er gekeken worden of er gevolgen zijn voor het Natuurnetwerk Nederland.

4.1 Bevindingen en toetsing beschermde gebieden/ houtopstanden

In de database van de provincie Overijssel is af te lezen dat het plangebied niet is gelegen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie hanteert geen externe werking als het gaat om het NNN, de Nee-tenzij toets is derhalve niet aan de orde.

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ligt op ruim 1.500 meter afstand en betreft "Rijntakken".

Afbeelding 2: Ligging plangebied t.o.v. Natura2000 (bron: Atlas Overijssel).

De onderlinge afstand en de bufferende werking van wegen en de bebouwing van Deventer maakt dat er geen rechtstreekse aantasting (door bijvoorbeeld licht, trillingen, geluid of menselijke aanwezigheid) of indirecte aantasting (door bijvoorbeeld verdroging) te verwachten is op soorten die voor het genoemde Natura2000-gebied zijn aangewezen. Een Voortoets (soorten) die soms noodzakelijk kan zijn bij ligging nabij een Natura2000-gebied is niet noodzakelijk.

Thema's als vermesting/ verzuring (stikstof) vallen niet onder de reikwijdte van onderhavige quickscan flora en fauna. Mogelijk dat er in het kader van de Wnb-Natura2000 een AERIUS-berekening wordt gevraagd. Sinds 1 juli 2021 is de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering in werking.

Onderdeel van deze wet is de vrijstelling voor bouw-, sloop en eenmalige aanlegactiviteiten, in het kort de bouwvrijstelling. Dit betekent in het vergunningstraject dat voor het aspect stikstof alleen nog de neerslag (depositie) in de gebruiksfase een rol speelt.

Er worden in het kader van de voorgenomen ingrepen mogelijk enkele bomen gekapt. Er is echter niet aan het onderdeel 'houtopstanden' getoetst daar het gebied binnen de bebouwde kom Wnb valt. Mogelijk zijn er wel gemeentelijke regels van toepassing op eventuele kap. Hierover dient contact te worden gezocht met de hierop toeziende afdeling van de gemeente.

Het wordt aangeraden om de aanwezige bomen zoveel mogelijk in te passen in het plan. Wanneer bomen niet gekapt worden, maar waar wel nabij gegraven/ gebouwd wordt, kan het nodig zijn een Boom Effect rapportage te laten opstellen.

4.2 Bevindingen bronnenonderzoek, veldonderzoek en toetsing soorten

NDFD

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens van NDFD (tot 10 jaar terug, geraadpleegd op 21 september 2021). Er is met name gekeken naar jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en nationale soorten (niet vrijgestelde soorten Overijssel).

Bijlage 1 geeft de resultaten weer van het NDFD-onderzoek. Het betreft hier ook waarnemingen van bijvoorbeeld foeragerende en overvliegende exemplaren.

- Er zijn geen waarnemingen van relevante soorten binnen het daadwerkelijke plangebied aangetroffen. In de directe omgeving zijn relevante waarnemingen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, huismus, gierzwaluw, eekhoorn, egel, steenmarter en kleine ijsvogelvlinder aangetroffen.

Overige bronnen

EcoTierra heeft de afgelopen jaren diverse onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied uitgevoerd. Uit die onderzoeken is naar voren gekomen dat steenmarter, egel, huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger in de directe omgeving voorkomen en voortplanten.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het plangebied geen beschermde wilde vaatplanten aangetroffen. Er zijn tevens geen soorten die op de operationele lijst beschermde soorten (Lam 2019) staan waargenomen. Uit het bronnenonderzoek zijn eveneens geen waarnemingen van beschermde soorten aangetroffen.

Echter, gezien de periode waarin het veldbezoek is uitgevoerd kunnen soorten niet of minder goed herkenbaar aanwezig zijn. Tijdens de uit te voeren nadere onderzoeken naar huismus en vleermuizen dient ook gekeken te worden of er beschermde soorten of soorten van de operationele lijst aanwezig zijn.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied en in de omgeving enkele vogelsoorten waargenomen zoals merel, houtduif, kauw, roodborst, huismus, vink en koolmees.

Het plangebied is onderzocht op sporen en geschiktheid voor soorten met een jaarrond beschermd nest.

In het schoolgebouw zijn bij het dak diverse potentiële nestlocaties onder de pannen, bij de dakgoten en achter de zonnepanelen aanwezig. Tijdens het veldbezoek is de huismus waargenomen in de omgeving, maar niet binnen het plangebied.

Het broedseizoen van de soort was ten tijde van het veldbezoek afgelopen. Exemplaren zijn dan ook verder weg van hun nestlocatie te vinden. De soort komt volgens het bronnenonderzoek en door EcoTierra uitgevoerde onderzoeken in de directe omgeving voor. Het groen binnen het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het overige functionele leefgebied van de huismus.

Foto's: Potentiële broedplekken voor huismus.

Mogelijk gaan er door de ingrepen nesten verloren. Dit is niet toegestaan bij de Wet Natuurbescherming. Om vast te stellen of en hoeveel nesten er aanwezig zijn en waar deze nesten zich bevinden dient er een nader onderzoek naar huismus plaats te vinden. Tijdens dit onderzoek dient ook de significantie van het aanwezige groen vastgesteld te worden. Het nader onderzoek dient plaats te vinden conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, versie 1,0, juli 2017, 2x overdag in de periode 1 april tot 15 mei).

Mogelijk dienen er naar aanleiding van het nader onderzoek een ontheffing aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen genomen te worden. Daar de gemeente initiatiefnemer is kan mogelijk ook gebruik worden gemaakt van de gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud, Stadswerk', december 2020.

Sommige openingen die geschikt zijn voor huismus kunnen ook voor gierwaluw geschikt zijn. Uit het bronnenonderzoek en uit onderzoek van EcoTierra komt naar voren dat de soort nabij voorkomt.

Foto's: Potentiële broedplekken voor gierwaluw/ huismus.

Mogelijk gaan er door de ingrepen nesten verloren. Dit is niet toegestaan bij de Wet Natuurbescherming. Om vast te stellen of en hoeveel nesten er aanwezig zijn en waar deze nesten zich bevinden dient er een nader onderzoek naar gierzwaluw plaats te vinden.

Dit nadere onderzoek dient plaats te vinden conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, versie 1,0, juli 2017, 3x in de periode 1 juni- 15 juli).

Mogelijk dienen er naar aanleiding van het nadere onderzoek een ontheffing aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen genomen te worden.

Daar de gemeente initiatiefnemer is kan mogelijk (afhankelijk van het feit of de bevindingen, het gebouw en dergelijke binnen de reikwijdte van de gedragscode vallen) ook gebruik worden gemaakt van de gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud', Stadswerk, december 2020.

Er zijn geen nesten of resten ervan van huiszwaluw of boerenzwaluw aanwezig. Tevens zijn er geen horsten van roofvogels of nesten/ roestplekken van uilen aangetroffen. Het ontbreekt dan ook aan sporen (veren, braakballen, plukplekken en fecaliën) van genoemde soortgroepen.

De verwachting is dat er vogelsoorten zonder een jaarrond beschermd nest, zoals de kauw, merel, koolmees en dergelijke broeden binnen het plangebied en in de directe omgeving. Er zijn enkele lege nesten van onder andere merel en houtduif aangetroffen in het plangebied. Versturende werkzaamheden aan het gebouw en groenstructuren dienen derhalve buiten het broedseizoen plaats te vinden of te starten (broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus, afhankelijk van soort en weersomstandigheden). Het gaat erom of een broedgeval wordt verstoord of niet.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn binnen het plangebied geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van een steenmarter, maar de zolder was echter niet te onderzoeken Volgens enkele gebruikers van het pand kwam de steenmarter recentelijk op de zolder voor. De toegangen zijn toen door een deskundige dichtgemaakt en er zijn doorgelekte plafondplaten vervangen. Er lijken echter nog voldoende openingen in het dak aanwezig te zijn. De kans is derhalve wel aanwezig dat de soort nog steeds gebruik maakt van de zolder. Een dergelijke plek kan dan dienen als kraamplaats of dagrustplaats. De steenmarter komt veelvuldig voor in Deventer en is ook veelvuldig naar voren gekomen bij het bronnenonderzoek. Tijdens onderzoeken nabij heeft EcoTierra ook regelmatig een exemplaar gezien.

Mogelijk gaat er door de ingrepen een verblijf-/ kraamplaats verloren. Dit is niet toegestaan bij de Wet Natuurbescherming. Tijdens de nadere onderzoeken (vleermuis, gierzwaluw en huismus, zie betreffende paragrafen) dient gelet te worden op sporen en de aanwezigheid van steenmarters om te bepalen of het plangebied onderdeel uit maakt van het significante leefgebied voor deze soort. Op de zolder dient een cameraval geplaatst te worden.

Mogelijk dienen er naar aanleiding van het nadere onderzoek een ontheffing aangevraagd te worden en/ of mitigerende maatregelen genomen te worden. Daar de gemeente initiatiefnemer is kan mogelijk (afhankelijk van het feit of de bevindingen, het gebouw en dergelijke binnen de reikwijdte van de gedragscode vallen) ook gebruik worden gemaakt van de gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud', Stadswerk, december 2020.

Overig functioneel leefgebied van de steenmarter gaat niet verloren, daar is voldoende van in de directe omgeving.

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard, ligt in de bebouwde kom van Deventer en het ontbreekt het plangebied aan geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, boommarter en das. In de aanwezige bomen zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen. Er zijn ook geen eetsporen aangetroffen. Voor de egel zijn diverse geschikte verblijfplaatsen/ nestlocaties aanwezig. Uit onderzoek nabij blijkt de egel zeer dichtbij voor te komen.

Mogelijk gaat er door de ingrepen een nest/ verblijfplaats van de egel verloren. Ook kan belangrijk leefgebied verloren gaan. De egel is in Overijssel niet vrijgesteld als het een ruimtelijke ingreep betreft. Mogelijk wordt de Wnb daardoor overtreden. Tijdens de nadere onderzoeken (vleermuis, gierzwaluw en huismus, zie betreffende paragrafen) dient gelet te worden op sporen en de aanwezigheid van egels om te bepalen of het plangebied onderdeel uit maakt van het significante leefgebied voor deze soort.

Mogelijk dienen er naar aanleiding van het nadere onderzoek een ontheffing aangevraagd te worden en/ of mitigerende maatregelen genomen te worden.

Daar de gemeente initiatiefnemer is kan mogelijk (afhankelijk van het feit of de bevindingen, het gebouw en dergelijke binnen de reikwijdte van de gedragscode vallen) ook gebruik worden gemaakt van de gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud', Stadswerk, december 2020.

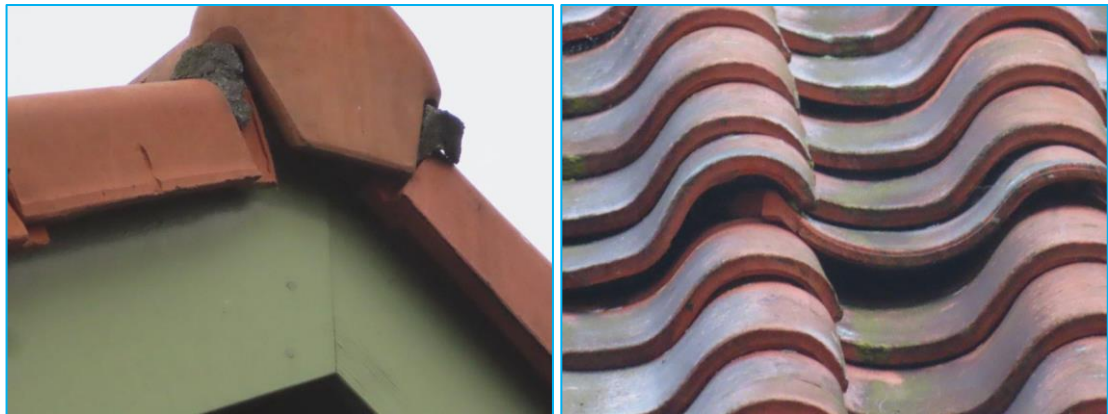
Mogelijk komen door de provincie vrijgestelde soorten zoals sommige muizen of ratten voor. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft. Wel geldt de zorgplicht.

Vleermuizen

De school is door de aanwezigheid van onder andere openingen bij scheefliggende/ overhellende dakpannen, stootvoegen, loodslabben, regenpijpen, gevelbetimmering en dergelijke geschikt bevonden voor vleermuizen. Mogelijk zijn er nog andere, tijdens de quickscan niet waargenomen, geschikte openingen. De school is in potentie geschikt als zomer-, paar-, kraam- en mogelijk als winterverblijf (voor enkele exemplaren die daar in de zomer ook aanwezig zijn). Tevens is de aanwezigheid van een massawinterverblijf niet geheel uit te sluiten gezien het volume aan steen dat de opstal heeft. Indien alle spouwmuren zijn na-geïsoleerd en het materiaal nog tot bovenaan zit, is een dergelijke functie waar veel exemplaren verblijven niet aanwezig. In de opstallen kunnen onder andere soorten als gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en eventueel gewone grootoorvleermuis worden verwacht.

Foto's: Openingen die toegang kunnen bieden naar mogelijke vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

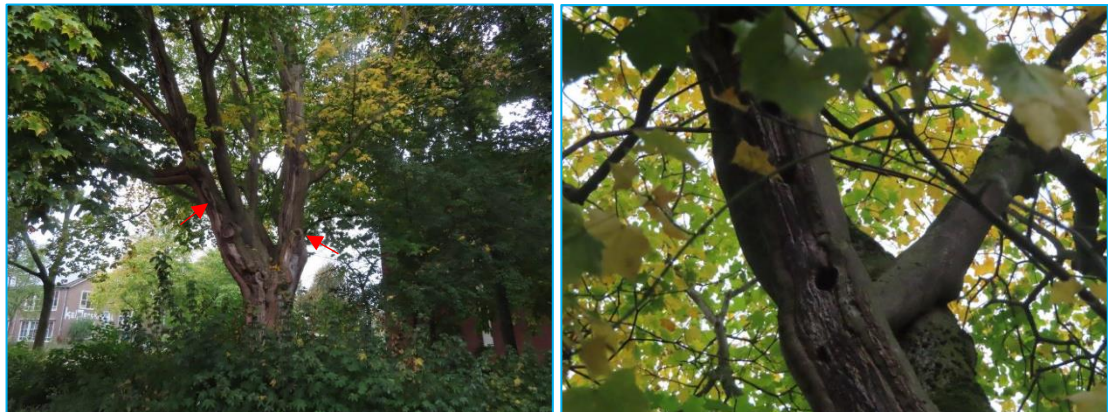
Foto's: Openingen die toegang kunnen bieden naar mogelijke vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

Tijdens het veldbezoek is achter de blauwe gevelbetimmering van het noordelijke deel een dwergvleermuis (spec.) aangetroffen (gele ster afbeelding 1). Het kan hier een zomer- of paarverblijf van deze soort betreffen.

Foto's: Dwergvleermuis achter gevelbetimmering.

Binnen het plangebied, aan de zijde van de Meiboomstraat, is een esdoorn met holtes/ spechtengaten/ scheuren aanwezig. Mogelijk zijn er meerdere bomen met holtes aanwezig die tijdens het veldbezoek niet zijn waargenomen.

Foto's: Spechtengaten en holtes in boom.

Dergelijke holtes kunnen geschikt zijn voor boombewonende vleermuissoorten om in te verblijven en voort te planten. Zo is in de buurt ruige dwergvleermuis en watervleermuis vastgesteld.

Er zal door vleermuizen gefoerageerd worden binnen het plangebied. Het zal echter geen significant foerageergebied betreffen, er is voldoende alternatief foerageergebied nabij aanwezig. Binnen het daadwerkelijke plangebied zijn geen vliegroutes aanwezig, mogelijk gebruiken vleermuizen de bomenlanen langs het plangebied om te navigeren.

Door de beoogde ingreep gaat de aangetoonde verblijfplaats van de dwergvleermuis verloren. Mogelijk gaan er door de ingrepen ook andere verblijf-/ voortplantingsplaatsen verloren van deze soort of van andere soorten. Dit is niet toegestaan bij de Wet Natuurbescherming. In dit kader zal er een nader onderzoek naar vleermuizen moeten plaatsvinden om vast te stellen of er naast de dwergvleermuis ook andere soorten gebruik maken van de school en eventueel de bomen en dient plaats te vinden op basis van het protocol voor vleermuisinventarisaties 2021 (GaN). Er dient in de periode 15 mei- 15 juli (kraam-/ zomerverblijf) en 1 augustus- 1 oktober (paar-/zomer-/ (massa)winterverblijf) onderzoek plaats te vinden. Bij de onderzoeksopzet dient gelet te worden op de diverse functies die het plangebied kan hebben, op de verschillende soorten vleermuizen die gebruik van het gebouw en de bomen kunnen maken en op de zogenaamde 75% regel uit het vleermuisenprotocol.

Op basis van de quickscan is al duidelijk geworden dat er een ontheffing Wnb moet worden aangevraagd voor de aangetoonde verblijfplaats van de dwergvleermuis. Daar de gemeente initiatiefnemer is kan mogelijk ook gebruik worden gemaakt van de gedragscode 'Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud, Stadswerk', december 2020. Dit is wel afhankelijk of de eventueel nog aan te treffen soorten en functies binnen de reikwijdte van de gedragscode vallen. Er zullen in ieder geval tijdelijke en duurzame verblijfplaatsen moeten worden gecreëerd om de aan te tasten plek te mitigeren. Onder andere hiervoor dient een werkprotocol/ projectplan te worden opgesteld.

Amfibieën, reptielen en vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied. De aanwezigheid van vissen en voortplantingswater van amfibieën kan derhalve worden uitgesloten. Mogelijk gebruiken algemeen voorkomende soorten het plangebied als landhabitat. Voor dergelijke soorten

geldt een algehele vrijstelling als het een ruimtelijke ingreep betreft. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Het ontbreekt het plangebied aan broeihopen, takkenrillen, heide, bosschages en dergelijke waardoor de aanwezigheid van reptielen ook uit te sluiten is.

- Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soortgroepen, wel is de zorgplicht van toepassing.

Ongewervelden/ overige soorten

Het ontbreken van specifieke habitats zoals heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken, waardplanten van beschermde vlinders (zoals de kleine ijsvogelvlinder) maakt dat de veelal veeleisende Habitatrichtlijnsoorten en exemplaren van de nationaal beschermde soorten van ongewervelden en overige soorten niet te verwachten zijn.

- Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande ongewervelden of overige soorten.

De zorgplicht (art 1.11 Wnb)

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd geschikt is als leefgebied voor die soorten.

Natuur-inclusief Deventer

In Deventer is een puntensysteem van toepassing wat betreft natuur-inclusief bouwen. Bij nieuwbouw of mogelijk bij renovatie dienen maatregelen genomen te worden om de biodiversiteit te bevorderen. Het is raadzaam om bij het opstellen van maatregelen een ecologisch bureau in te schakelen opdat de juiste maatregelen op de juiste wijze worden toegepast.

5 CONCLUSIE

Onderdeel/ soortgroep	Overtreding Wnb/ overige wetgeving	Nader onderzoek naar/ vervolg actie	Periode	Mitigatie
NNN	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.
Natura2000				
<i>Soorten</i>	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.
<i>Stikstof</i>	Niet aan getoetst	Mogelijk AERIUS berekening nodig	N.v.t.	Niet aan getoetst
Houtopstanden (Wnb)	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.
Bomen	Mogelijk	Mogelijk kapvergunning Mogelijk Boom Effect Rapportage	Kap buiten broedseizoen van vogels	Mogelijk
Flora (Wnb en Operationele lijst beschermde planten)	Niet volledig uit te sluiten	Check tijdens overige onderzoeken	April- oktober	Niet te verwachten
Vogels § 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn				
<i>Jaarrond beschermd nest</i> Huismus	Mogelijk	Nader onderzoek conform Kennisdokument Huismus	1 april – 15 mei	Mogelijk (tijdelijke) alternatieve verblijfplaatsen aanbieden
Gierzwaluw	Mogelijk	Nader onderzoek conform Kennisdokument Gierzwaluw	1 juli- 15 juli	Mogelijk (tijdelijke) alternatieve verblijfplaatsen aanbieden
<i>Functioneel leefgebied</i> Huismus	Mogelijk	Nader onderzoek huismus	1 april – 15 mei	Mogelijk
<i>Niet jaarrond beschermd nest</i>	Nee	Zorgplicht	Broedseizoen loopt globaal van maart tot augustus	Ingrepen buiten broedseizoen uitvoeren of starten
Grondgebonden zoogdieren Habitatrichtlijn en Nationaal Verblijfplaatsen				
Steenmarter § 3.3. Beschermingsregime andere soorten	Mogelijk	Tijdens overige onderzoeken alert op sporen en exemplaren. Plaatsen cameraval	april– oktober	Mogelijk
Egel § 3.3. Beschermingsregime andere soorten	Mogelijk	Tijdens overige onderzoeken opletten op sporen en exemplaren	april– oktober	Mogelijk
<i>Functioneel leefgebied</i> Egel § 3.3. Beschermingsregime andere soorten	Mogelijk	Tijdens overige onderzoeken opletten op sporen en exemplaren	april– oktober	Mogelijk

Soortgroep	Overtreding Wnb/ overige wetgeving	Nader onderzoek naar/ vervolg actie	Periode	Mitigatie
Vleermuizen § 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn <i>Vaste verblijfplaatsen</i> Opstallen Zomer-/ paarverblijf dwergvleermuis achter gevelbetimmering Bomen <i>Essentieel foerageergebied</i> <i>Essentiële vliegroute</i>	Ja Ontheffing of werken met gedragscode voor gemeenten (indien mogelijk) Mogelijk Nee Nee	Nader onderzoek naar vleermuizen conform vigerend vleermuizenprotocol Nader onderzoek naar vleermuizen conform vigerend vleermuizenprotocol (bij kap bomen) Nee Nee	15 mei – 15 juli 1 augustus – 1 oktober 15 mei – 15 juli 1 augustus – 1 oktober N.v.t. N.v.t. N.v.t.	Tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen aanbieden Werken buiten kwetsbare periodes Mogelijk tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen aanbieden Werken buiten kwetsbare periodes Verstoring door licht op de groenstructuren binnen en nabij het plangebied tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie voorkomen
Amfibieën/ reptielen/vissen (niet vrijgestelde soorten)	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t
Ongewervelden/ overige soorten (streng en strikt beschermde soorten)	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t
Vrijgestelde soorten en alle overige dieren en planten	Nee	Zorgplicht	Altijd	Zoveel mogelijk werken buiten kwetsbare periodes als kraam- en winterperiode
Natuur-inclusief bouwen Deventer	Ja	Puntensysteem gemeente Deventer	N.v.t.	Divers, schakel bij voorkeur ecooloog in.

6 VRIJBLIJVEND ADVIES

Bij de nieuwbouw/ renovatie kan rekening worden gehouden met soorten door bijvoorbeeld nestkasten voor de huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen en vleermuizen in te bouwen of aan te brengen. Over dit zogenaamde natuur-inclusief bouwen is tegenwoordig veel te vinden op internet.

Een goede site om informatie en inspiratie op te doen is www.bouwnatuurinclusief.nl.

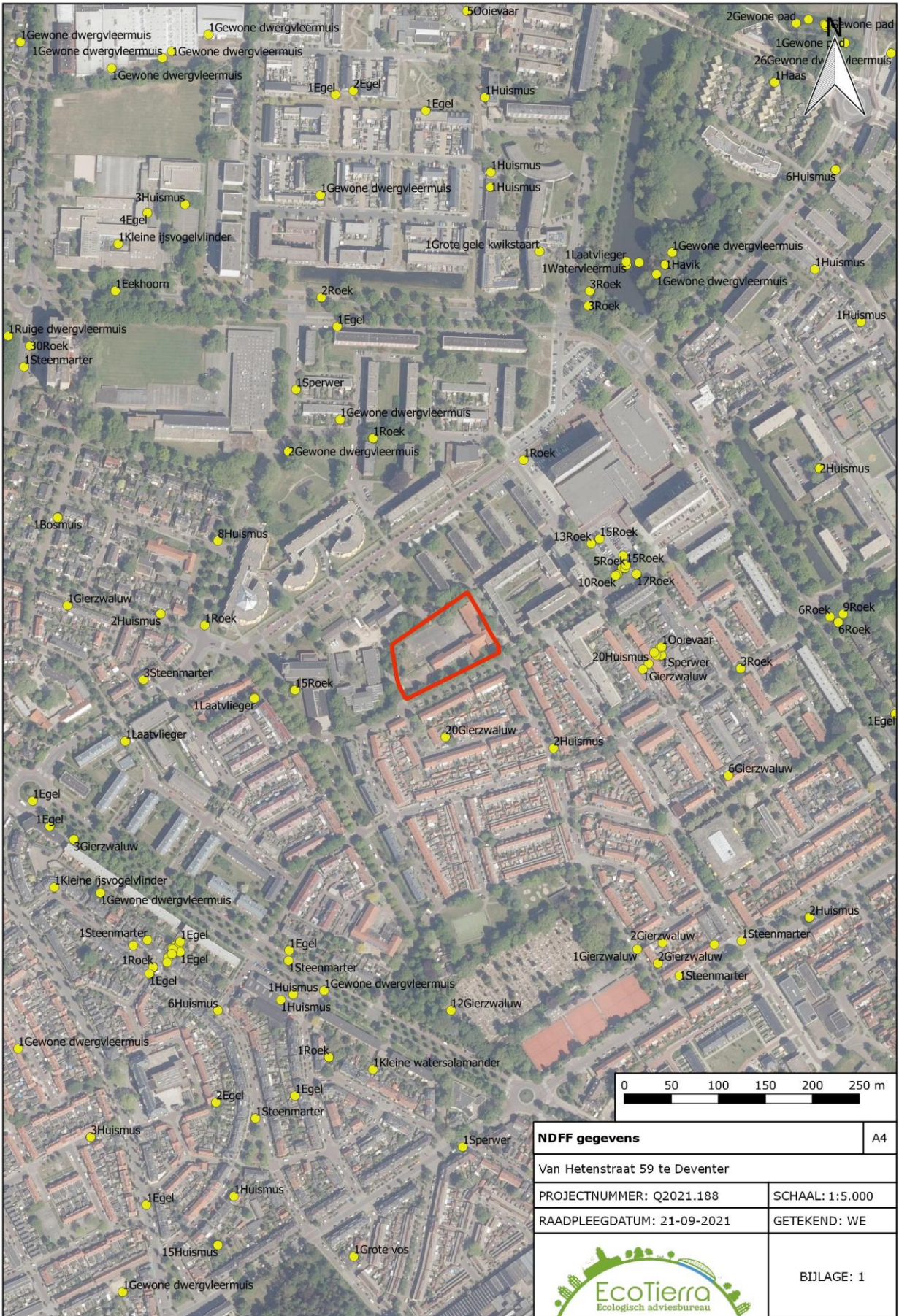
Het is raadzaam om wel een ecooloog/ ter zake kundige bij aanschaf en plaatsing te betrekken.

Woonwensen vogels en vleermuizen

	 Gierzwaluw	 Huismus	 Huiszwaluw	 Vleermuis
Aantal 	Plaats stenen in groepjes bij elkaar. Afstand tussen de invliegopeningen is minimaal 1 meter	Plaats stenen in groepjes bij elkaar. Afstand tussen de invliegopeningen is minimaal 50 centimeter.	Hang meerdere kunstnesten onder een overstekende dakrand. Witte daklijsten zijn favoriet.	Vleermuizen gebruiken een netwerk van verblijfplaatsen. Zorg voor meerdere inbouwstenen en / of open stootvoegen op verschillende plekken.
Hoogte 	Minimaal 4 meter hoog. Kies een locatie met 6 meter vrije ruimte voor de nesten.	Tussen de 2,5 en 12 meter is ideaal. Bijvoorbeeld vlak onder een dakgoot.	Minimaal 4 meter hoog. Zorg voor een vrije aanliegroute.	Zo hoog mogelijk aan de gevel, dicht bij de dakrand. Minimaal 3 meter hoogte en 3 meter vrije ruimte voor de uitvliegopening.
Oriëntatie 	Noord- of oostgevel. Of in schaduw van een goot of ander bouwelement. Dit voorkomt te hoog oplopende temperaturen in de kast.	Noord- of oostgevel. Of in schaduw van een goot of ander bouwelement. Dit voorkomt te hoog oplopende temperaturen in de kast.	Niet op het noordwesten.	Op iedere gevel! Optimaal is het plaatsen van 2 of meer kasten op verschillende gevels. Vleermuizen kunnen dan zelf een plek kiezen. Dit doen ze op basis van temperatuur en seizoen.
Omgeving 	De omgeving rondom de nestplaats is voor de gierzwaluw minder relevant, de vogel vangt zijn voedsel in de lucht. Wel moeten er voldoende insecten zijn.	Liefst in de buurt van (toekomstige) beschutting en begroeiing	Waterpartijen en insectenrijk grasland binnen 500 meter zijn ideaal	Vermijd locaties beschreven door lantaarnpalen, gevelverlichting of andere lichtbronnen
Afstand tot ramen 	1 meter. Houd meer afstand aan in de buurt van naar buiten openslaande ramen.	1 meter	Niet direct boven een raam. Voorkom overlast van uitwerpselen voorkomen door 50 cm onder de nesten een plankje te bevestigen.	1 meter. Niet direct boven een raam.
Bonus 	Gierzwaluwen houden van hoogte en van plekken waar ze omheen kunnen vliegen. Toren, hoge elementen of locaties op de hoek van een gebouw zijn ideaal.	Huismussen hebben voedsel, water en zand binnen 50 meter nodig. Kies dus voor een locatie aan bijvoorbeeld de tuinzijde van een gebouw, of vlakbij openbaar groen.	Huiszwaluwen zoeken een nest in de buurt van hun geboorteplek. Is er vlakbij een huiszwaluwkolonie aanwezig? Plaats dan zeker kunstnesten!	Vleermuizen houden van een groene, insectenrijke omgeving met veel bomen en hoge struiken. Een nabijgelegen vijver is een pré voor het grootbrengen van jongen.
				

BIJLAGE 1

NDFF

BIJLAGE 2

WETTELIJK KADER

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 overgaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen. In de wet is nog steeds een deling van bescherming van soorten en gebieden (Natura2000).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd (Vogelrichtlijn). Sommige soorten genieten een extra bescherming onder het verdrag van Bern of is het nest ervan jaarrond beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen – dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3).

Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁶⁾: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

- **Ontheffing of vrijstelling**

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn.
- Ten slot mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De drie criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingenmogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Vrijstellingen kunnen in principe gelden voor alle drie de beschermingsregimes. Vrijstellingen van verbodsbepalingen zoals die gelden voor Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten, kunnen alleen verleend worden voor in de Europese Vogelrichtlijn of Europese Habitatrichtlijn genoemde belangen. Om soorten vrij te stellen, zal altijd voldaan moeten zijn aan de vereisten van de wet, met name de afweging dat de vrijstelling geen afbreuk mag doen aan het streven de populatie van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (voor Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) dan wel dat de vrijstelling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoorten.

Belangen voor ontheffingsverlening of vrijstelling onder de Wet natuurbescherming

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen.

Overzicht algemene vrijstellingen soorten per provincie

Op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 7 april 2021

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMVB RN art. 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x		x5		x	x							
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x					
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x		x5		x	x							
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						x							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x					
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x		x5		x	x							
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>													
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10.3e lid

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

x5 = de vrijstelling voor kleine marters wordt ingetrokken met de inwerking treding van de Omgevingsverordening 2022 (1-1-2022).

Opmerking bij Friesland: in de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Wnb. Deze ommissie wordt rechtgezet bij de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022 (1-1-2022).

wettelijke belangen:

3.10.2.a / Rnb 3.31.d	ikv RO en gebruik van gebieden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.d	voorkomen onnodig lijden		x											
3.10.2.e / Rnb 3.31.b	ikv bestendig beheer of onderhoud landbouw of bosbouw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.f / Rnb 3.31.a	ikv bestendig beheer of onderhoud overig	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.g	ikv bestendig beheer of onderhoud landsch kwaliteiten bepaald gebied	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	
3.10.2.i / Rnb 3.31.c	bestendig gebruik					x						x		x
(geldt alleen voor amfibieën) ikv bescherming wilde flora, fauna & habitats										x				

(Bron: Website Natuurinclusief, april 2021).

- Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermd vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits

er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Gedragscodes zijn bedoeld voor organisaties die in hun reguliere taken of activiteiten regelmatig met de wet te maken hebben. Elke sector kan een gedragscode opstellen en laten goedkeuren. Wanneer een gedragscode is goedgekeurd, kan eenieder die aantoonbaar in overeenstemming met de betreffende gedragscode handelt, zonder ontheffing de handelingen verrichten. Er kan gecontroleerd worden of er gehandeld wordt volgens de gedragscode. Dat dient aangetoond te worden; de bewijslast dat er correct wordt gehandeld ligt bij de initiatiefnemer.

Gedragscodes worden goedgekeurd door de Minister van EZ, in overleg met de provincies. De goedkeuring geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

- Ecologisch onderzoek laten uitvoeren

Voordat de beoogde ingreep kan plaatsvinden dient inzichtelijk gemaakt te zijn dat er door de ingreep geen overtreding zal plaatsvinden van de Wet natuurbescherming.

Meestal wordt eerst een zogenaamde quickscan (natuurtoets) flora en fauna uitgevoerd. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of er vervolgstappen genomen dienen te worden. De vervolgstappen kunnen bestaan uit een nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en/ of het aanvragen van een ontheffing.

De bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn alleen van toepassing als op of rondom de locatie waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden beschermde planten en/of dieren voorkomen of als zich daar hun nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bevinden.

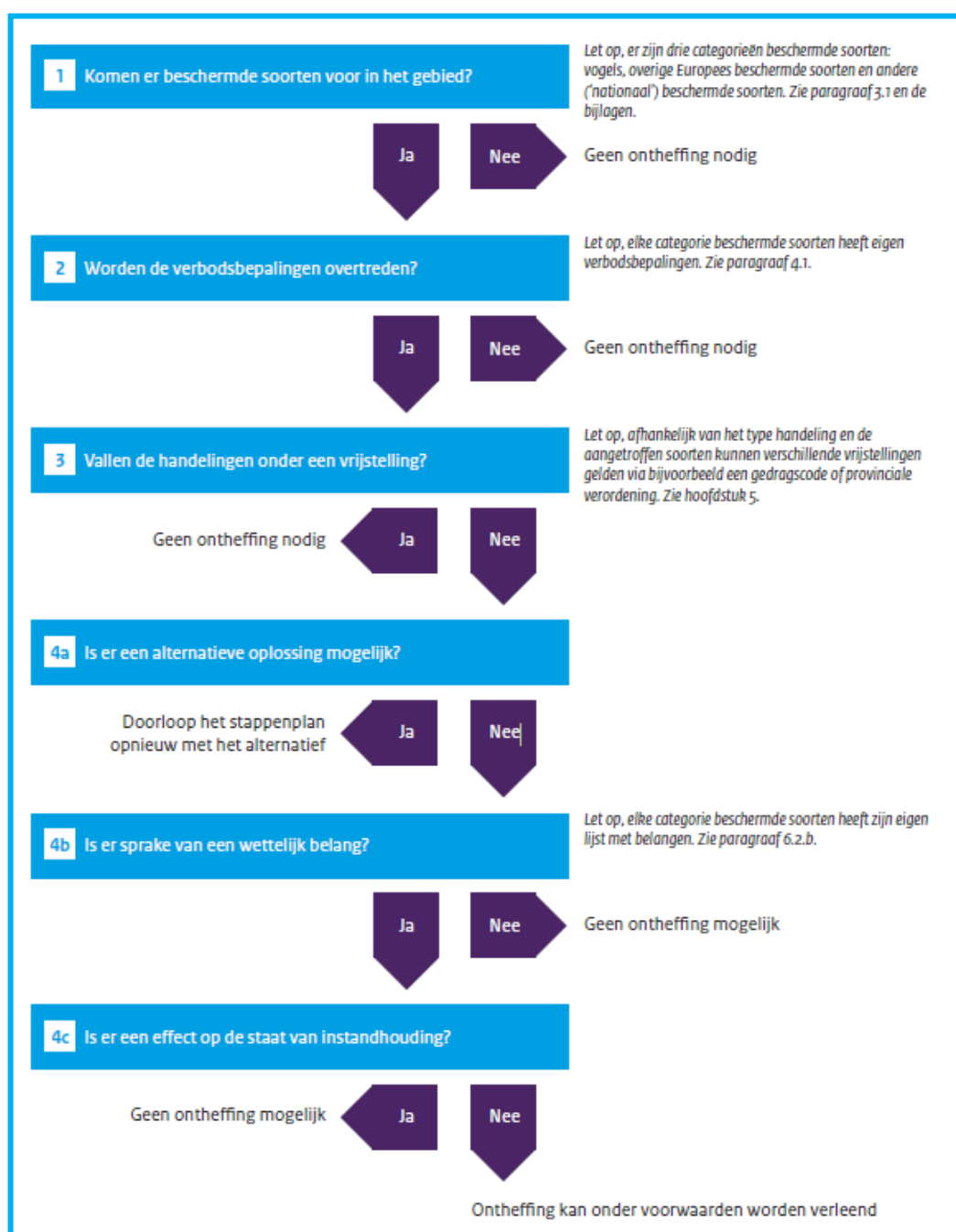
Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke handeling wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende factoren ook optreden buiten het plangebied. Denk aan verstoring door geluid, waardoor bijvoorbeeld het verbod om soorten opzettelijk te verstoren wordt overtreden.

Hoe groot het onderzoeksgebied is hangt dan ook af van de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied is vaak groter dan het plangebied.

Andere leefgebieden van een diersoort, zoals foerageergebieden of vaste vliegroutes, worden volgens de uitleg van het Guidance document niet beschermd, tenzij deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen. Jurisprudentie maakt echter duidelijk dat in het geval van Habitatrichtlijnsoorten het zodanig verstoren van vaste vliegroutes en/of beschadigen van foerageergebied dat de soort om die reden deze vaste voortplantings- of rustplaatsen (die buiten het plangebied zijn gelegen) zal verlaten, wel onder het verbod van de Habitatrichtlijn valt).

De redenering hierbij is dat bij een dergelijke verstoring de ecologische functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen niet meer gegarandeerd is. In deze gevallen is dan ook artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Het ministerie van Economische Zaken heeft een stappenplan opgesteld die door initiatiefnemers doorlopen dient te worden.

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Natura2000 (gebiedsbescherming)

Gebieden die bescherming genieten zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld door een toename van stikstofdepositie, dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden. Mogelijk dient er een vergunning Wnb aangevraagd te worden.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming.

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

Nationaal Natuur Netwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het netwerk kan in verschillende provincie andere benamingen hebben, zo heet de NNN in provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant.

Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder Natura2000, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt voor nieuwe ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de

ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde dier- en plantensoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de wet zijn opgenomen.

De aanwijzing van nationale soorten is mede gebaseerd op de status die de soorten in de rode lijsten hadden ten tijde van het opstellen van de Wnb.

BIJLAGE 3

LIJSTEN BESCHERMDE SOORTEN

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (4)

Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Groenknolorchis	Liparis loeselii
Kruipend moerasscherm	Aptum repens
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis

Zoogdieren terrestrisch (8)

Bever	Casor fiber
Hamster	Cricetus cricetus
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
Eurazische lynx	Lynx lynx
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus
Otter	Lutra lutra
Wilde kat	Felis silvestris
Wolf *)	Canis lupus

Vleermuizen (22)

Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri
Brandts vleermuis	Myotis brandtii
Franjesaart	Myotis nattereri
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus auritus
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
Laavvleeger	Eptesicus serotinus
Meervleermuis	Myotis dasycneme
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
Vale vleermuis	Myotis myotis
Wauervleermuis	Myotis daubentonii

Zoogdieren marien (5)

Bruinvot	Phocoena phocoena
Gewone dolfin	Delphinus delphis
Tuimelaar	Tursiops truncatus
Witflankdolfin	Lagenorhynchus acutus
Witsnuitdolfin	Lagenorhynchus albotruncatus

Vissen (2)

Houting	Coregonus oxyrinchus
Steur	Acipenser sturio

Amfibieën (8)

Boomkikker	Hyla arborea
Geelbuikvuurpad	Bombina variegata
Hefkikker	Rana arvalis
Kamsalamander	Triturus cristatus
Knoflookpad	Pelobates fuscus
Poelkikker	Rana lessonae
Rugstreeppad	Bufo calamita
Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans

Reptielen (3)

Gladde slang	Coronella austriaca
Muurhagedis	Podarcis muralis
Zandhagedis	Lacerta agilis

Vlinders (7)

Donker pimpernelblauweje	Maculinea nausithous
Groete vuurvinder	Lycaena dispar
Moerasparelmoervinder *)	Euphydryas aurinia
Pimpernelblauweje	Maculinea teletus
Teuntsbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Tijmblauweje *)	Maculinea arion
Zilverstreephoofbeestje *)	Coenonympha hero

Libellen (8)

Bronslibel *)	Oxygaster curditi
Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Gevleete witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Ooseltjke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Rietrombout	Gomphus flavipes
Sterltjke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis

Kevers (5)

Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus laetivimus
Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Heldenbok	Cerambyx cerno
Juchdeerkever	Osmoderma eremita
Vermiljoenkever	Cucujus cinnabarinus

Overige soorten (2)

Bazaafe stroommossel	Unio crassus
Platte schijfhoren	Anisus vorticulus

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam Latijnse naam

Planten (76)

Akkerboerbloem *	Ranunculus arvensis
Akkerdoornzaad *	Tortilis arvensis
Akkerogenroost *	Odonites vernus vernus
Bekliede ogenroost *	Euphrasia rosakoviana
Berggamber *	Teucrium montanum
Bergnachtsorchis *	Platanthera chlorantha
Blaasvaren	Cystopteris fragilis
Blauw gutchelheil *	Anagallis arvensis foemina
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum
Bosboerbloem *	Ranunculus pol. nemorosus
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenti
Brave hendrik *	Chenopodium bonus-henricus
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphyllos
Breed wollegras *	Eriophorum latifolium
Bruinrode wespensorchis	Eptactis atrorubens
Dennenorchis *	Goodyera repens
Dreps *	Bromus secalinus
Echte gamander *	Teucrium cham. germanicum
Franjegenstaen	Genctanella ciliata
Geelgroene wespensorchis *	Eptactis muellert
Geplootde vrouwenmansel *	Alchemilla subcrenata
Gezande veldsla *	Valerianella dentata
Gevlekt zonneroosje *	Tuberaria guttata
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra
Gladde zegge *	Carex laevigata
Groene nachtorchis	Coeloglossum vitride
Groensteel *	Asplenium vitride
Groot spiegelklokje *	Legousta speculum-venerts
Grote bosaaibet *	Fragaria moschata
Grote leeuwenklauw *	Aphanes arvensis
Honingorchis	Hemimatum monorchis
Kalkboerbloem *	Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides
Kalkkeerp *	Centaurea calcitrapa
Karhutæranjer *	Dianthus carthusianorum
Karwtjsele *	Selinum carvifolia
Kleinere ereprijs *	Veronica verna
Kleinere Schorseneer *	Scorzonera humilis
Kleinere wolfsmelk *	Euphorbia exigua
Kluwenklokje	Campanula glomerata
Knollathyrus *	Lathyrus lntifolius
Knolspirea *	Filipendula vulgaris
Korensla *	Amoserts minima
Kranskarwtj *	Carum verdcillalum
Krupdijm *	Thymus praecox
Lange zonnedauw	Drosera longifolia
Liggende ereprijs *	Veronica prostrata
Moeragamander *	Teucrium scordium
Muurbloem	Erysimum cheiri
Naakte lathyrus *	Lathyrus aphaca
Naaldenkervel *	Scandix peccen-venerts
Pijlscheeffelk	Arabis h. sagittata
Roggelele *	Lilium bulbiferum croceum
Rood peperboompje *	Daphne mezereum
Rozenkransje *	Aniennaria dioica
Ruw parelzaad *	Lithospermum arvense
Stofzaad *	Monotropa hypopitys
Scherpkruid *	Asperugo procumbens
Schubvaren	Ceserach officinarum
Schubzegge *	Carex leptocarpa

Smalle raaf *	Galeopsis angustifolia
Spijs havikskruid *	Hieracium lacucella
Steenbraam *	Rubus saxatilis
Stijve wolfsmelk *	Euphorbia sericea
Tengere distel *	Carduus tenuiflorus
Tengere veldmuur *	Minuarda hybrida
Troggamber *	Teucrium borys
Veenbloembies *	Scheuchzeria palustris
Vitegenorchis	Ophrys insectifera
Vroege ereprijs *	Veronica praecox
Wilde averuut *	Arenmisia c. camperis
Wilde ridderspoor *	Consolida regalis
Wilde weik *	Melampyrum arvense
Wolfskers *	Atropa bella-donna
Zandwolfsmelk *	Euphorbia seguertiana
Zinkvooltje	Viola lutea calaminaria
Zweedse kornoelje *	Cornus suecica

Zoogdieren terrestisch (31)

Aardmuis	Microtus agrestis
Boommarter	Martes martes
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Bunzing	Musela pusorius
Damhert	Dama dama
Das	Meles meles
Dwergmuis	Micromys minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Edelhert	Cervus elaphus
Eekhoorn	Sciurus vulgaris
Egel	Erinaceus europaeus
Eikelmuis	Elomys quercinus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Grote bosmuis	Apodemus flavicollis
Haas	Lepus europaeus
Hermeltijn	Musela erminea
Hutspitsmuis	Crocidura russula
Konijn	Oryctolagus cuniculus
Molmuis *	Arvicola scherman
Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Steenmarter	Martes foina
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Veldspitsmuis	Crocidura leucodon
Vos	Vulpes vulpes
Waterspitsmuis	Neomys fodiens
Wezel	Musela nivalis
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

Zoogdieren marien (2)

Gewone zeehond	Phoca vitulina
Grijze zeehond	Halichoerus grypus

Amfibieën (8)

Alpenwatersalamander	Triturus alpestris
Brutne kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleinere watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelse groene kikker	Rana klepton esculentia
Vinpoosalamander	Triturus helveticus
Vuursalamander	Salamandra salamandra

Reptielen (4)

Adder	Vipera berus
-------	--------------

Hazelworm	Anguis fragilis
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Ringslang	Natrix natrix

Vissen (6)

Beekdonderpad	Cottus rhenanus
Beekprtk	Lamprologa planeri
Elrits	Phoxinus phoxinus
Gestuppelde alver	Alburnoides bipunctatus
Groete modderkrutjer	Misgurnus fossilis
Kwabbaal *	Lota lota

Vlinders (20)

Aardbevlinder *	Pyrgus malvae
Bosparelmoer- vlinder *	Melitaea athalia
Bruin dikkopje	Erynnis iages
Brutne etkenpage *	Sagittum ilicis
Dulparelmoer- vlinder *	Argynnis niobe
Gentiaanblauwje *	Maculinea alcon
Groete parelmoer- vlinder *	Argynnis aglaja
Groete vos *	Nymphalis polychloros
Groete weerschijn- vlinder *	Apatura iris
Jepenpage	Sagittum w-album
Kleinere hevlinder *	Hipparchia satilinus
Kleinere tsvogel- vlinder *	Limenitis camilla
Kommavvlinder *	Hesperia comma
Sleedoornpage *	Thecla betulae
Spiegeldikkopje *	Heuroperus morpheus
Veenbesblauwje *	Plebetus opdele
Veenbesparelmoer- vlinder	Boloria aquilonaris
Veenhoofbeeseje	Coenonympha tullia
Veldparelmoer- vlinder	Melitaea cinxia
Zilveren maan *	Boloria selene

Libellen (8)

Beekrombout *	Gomphus vulgatissimus
Bosbeekjuffer *	Calopteryx vitrea
Donkere waterjuffer *	Coenagrion armatum
Gevlekte glanslibel *	Somatochlora flavomaculata
Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
Hoogveenglanslibel *	Somatochlora arcata
Kempense heidelibel *	Sympetrum depressiusculum
Speerwaterjuffer *	Coenagrion hastulatum

Kevers (1)

Vliegend hert	Lucanus cervus
---------------	----------------

Overige soorten (1)

Europese rivierkreeft	Asiacus asiaticus
-----------------------	-------------------

* soort die geen wettelijke bescherming had onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 4

JAARROND BESCHERMDE NESTEN IN OVERIJSEL

Mogelijk dat in de loop der tijd per provincie de lijst met jaarrond beschermde nesten wordt aangepast. Voor een actuele stand van zaken dient altijd de stand van zaken in de desbetreffende provincie bekeken te worden.

Vogels jaarrond beschermd

Boerenwaluw	3
Boomvalk	4
Bosuil	3
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Huiswaluw	2
Kerkuil	3
Oehoe	3
Ooievaar	3
Raaf	4
Ransuil	4
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Stenuil	1
Torenavalk	4
Wespendief	4
Zeearend	4
Zwarte specht	3
Zwarte wouw	4

Nesten van vogels die over voldoende flexibiliteit

Blauwe reiger	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Draaihals	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Grutto	5
Ijsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Kortsnavelboomkruiper	5
Middelste bonte specht	5
Oeverwaluw	5
Ringmus	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Tureluur	5
Veldleeuwerik	5
Wulp	5
Zomertortel	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5

uitleg:

- categorie 1:* Jaarrond gebruikte nesten
- categorie 2:* Zeer plaatstrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- categorie 3:* Zeer plaatstrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk is van bebouwing
- categorie 4:* Vogels die jaarlijks terugkeert naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- categorie 5:* Nesten van vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

BIJLAGE 5

BRONNEN

www.overijssel.databank.nl
www.natura2000.nl
www.NDFF.nl
www.nederlandsesoorten.nl
www.ravon.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.sovon.nl
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.vogelvisie.nl
www.zoogdiervereniging.nl